

گروه بانک اسلامی توسعه

تالیف

دکتر سید حسین میرحلیلی

پیشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

گروه بانک اسلامی توسعه

دکتر سید حسین میرجلیلی

استادیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تهران، ۱۳۸۲

The Islamic Development Bank Group

Dr. Seyyed Hossein Mirjalili

Assistant Professor of IHCS

Institute for Humanities
and
Cultural Studies

Tehran, 2005

۵۰۰ تومان

شابک ۳-۲۴۳-۴۲۶-۹۶۴
ISBN 964. 426. 243 . 3

میرجلیلی، حسین
گروه بانک اسلامی توسعه / سیدحسین میرجلیلی - تهران: پژوهشگاه علوم
انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۴.
۹۱ ص: جدول.

ISBN 964-426-243-3

عنوان اصلی: Hossein Mirjalili - The Islamic development bank group.
فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه ص [۸۹] - ۹۱.

۱. گروه بانک اسلامی توسعه Islamic Development Bank. ۲. اقتصاد - جنبه های
مذهبی - اسلام. ۳. بانک و بانکداری - جنبه های مذهبی - اسلام. الف. پژوهشگاه علوم
انسانی و مطالعات فرهنگی. ب. عنوان.

۲۳۲/۱۵۳۰۹۱۷۶۷۱

HG ۲۸۸۱/۵/۴۴م۹

۱۱۱۳۷-۸۴م

کتابخانه ملی ایران

گروه بانک اسلامی توسعه

تألیف سیدحسین میرجلیلی

ناشر: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مدیر نشر: (حمت الله) حمت پور

چاپ اول: ۱۳۸۴

تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه

ناشر چاپ: سیدابراهیم سعیدعلی

چاپ و صحافی: شرکت چاپ فرشیوه

ردیف انتشار: ۸۴-۹

حق چاپ برای پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی محفوظ است.

ISBN 964. 426. 243. 3

شابک ۹۶۴-۴۲۶-۲۴۳-۳

نشانی: تهران، صندوق پستی: ۶۴۱۹-۱۴۱۵۵، تلفن: ۳-۸۰۴۶۸۹۱، فاکس: ۸۰۳۶۳۱۷

فهرست مندرجات

هفت	پیش سخن
۱	۱- مقدمه
۳	۲- بانک اسلامی توسعه
۳	۲-۱- تأسیس بانک
۳	۲-۲- هدف بانک
۴	۲-۳- سرمایه بانک
۴	۲-۴- عضویت در بانک
۱۰	۲-۵- ارگان‌های اجرایی بانک
۱۰	۲-۶- دفاتر بانک
۱۰	۲-۷- زبان‌ها
۱۱	۲-۸- سال مالی
۱۱	۲-۹- آدرس اینترنتی
۱۱	۲-۱۰- آدرس پست الکترونیک و صندوق پستی
۱۲	۲-۱۱- روش‌های تامین مالی بانک
۱۳	۲-۱۱-۱- تامین مالی پروژه
۱۳	۲-۱۱-۱-۱- چرخه پروژه
۱۶	۲-۱۱-۱-۲- وام
۱۸	۲-۱۱-۱-۳- اجاره
۱۹	۲-۱۱-۱-۴- فروش اقساطی
۲۱	۲-۱۱-۱-۵- تامین مالی از راه سهم
۲۲	۲-۱۱-۱-۶- استصناع
پنج	

شش گروه بانک اسلامی توسعه

- ۲۳ ۲-۱۱-۱-۷- خطوط اجاره، فروش اقساطی و استصناع بانک برای
نهادهای تامین مالی توسعه ملی و بانکهای اسلامی در کشورهای
عضو
- ۲۵ ۲-۱۱-۲- تامین مالی کمک فنی
- ۲۵ ۲-۱۱-۲-۱- سیاستها و رویه‌ها برای استفاده از کمک فنی
- ۲-۱۱-۲-۲- کمک فنی بانک به کشورهای عضو برای مقابله با
چالش‌های نظام تجاری چندجانبه
- ۳۰ ۲-۱۱-۳- تامین مالی تجارت
- ۳۳ ۲-۱۱-۳-۱- تامین مالی واردات
- ۳۷ ۲-۱۱-۳-۲- طرح تامین مالی صادرات
- ۴۱ ۲-۱۱-۳-۳- پرتفوی بانکهای اسلامی
- ۴۴ ۲-۱۲- عملیات کمک ویژه
- ۴۴ ۲-۱۲-۱- پروژه‌های اجتماعی، بهداشتی و آموزشی برای جامعه‌های
مسلمان در کشورهای غیرعضو
- ۴۵ ۲-۱۲-۲- کمک به مسلمانان آواره در کشورهای عضو همجوار وطن‌شان
- ۵۰ ۲-۱۳- بانک اسلامی توسعه و موقوفات در جهان اسلام
- ۵۳ ۲-۱۴- عملکرد بانک اسلامی توسعه
- ۵۷ ۳- موسسه آموزش و پژوهش اسلامی
- ۵۹ ۴- شرکت سهامی اسلامی برای توسعه بخش خصوصی
- ۶۲ ۵- پروژه گوشت‌های قربانی
- ۶۵ ۶- مرکز بین‌المللی کشاورزی در زیست‌شور
- ۷۰ ۷- صندوق واحد سرمایه‌گذاری
- ۷۳ ۸- شرکت اسلامی برای بیمه سرمایه‌گذاری و اعتبار صادراتی
- ۷۷ ۹- صندوق زیرساخت
- ۸۲ ۱۰- پرتفوی بانکهای اسلامی
- ۸۴ ۱۱- بنیاد جهانی وقف
- ۸۶ ۱۲- جمهوری اسلامی ایران و بانک اسلامی توسعه
- ۸۸

پیش سخن

بانک اسلامی توسعه در پانزدهم شوال سال ۱۳۹۵ هجری قمری مصادف با بیستم اکتبر سال ۱۹۷۵ میلادی تاسیس گردید. هدف از تاسیس بانک از سوی اعضای سازمان کنفرانس اسلامی آن بود که یک بانک بین‌المللی برای تامین مالی پروژه‌های تولیدی و تجاری و همچنین سرمایه‌گذاری در کشورهای اسلامی به وجود آید، تا از این طریق کشورهای اسلامی به توسعه اقتصادی دست یابند. به تدریج موسسات دیگری به عنوان موسسات وابسته به بانک به وجود آمد به طوری که هم‌اکنون با گروه بانک اسلامی توسعه مواجه هستیم. هر یک از نهادهای مالی در گروه بانک اسلامی توسعه، کارکرد ویژه خود را در جهان اسلام دارند. لازم به ذکر است کلیه عملیات گروه بانک اسلامی توسعه بر اساس موازین اسلامی انجام می‌شود. از آنجا که در جمهوری اسلامی ایران برنامه اسلامی کردن عملیات بخش مالی در دستور کار قرار دارد، شناخت گروه بانک اسلامی توسعه و فعالیتهای آن در این راستا نقش مفیدی ایفا خواهد کرد و از تجربه جهان اسلام در این زمینه بهره‌مند می‌شویم. از سوی دیگر با زمینه‌های استفاده از امکانات متعدد گروه بانک اسلامی توسعه آشنا می‌شویم. شایان ذکر است این نخستین کتابی است که به زبان فارسی برای معرفی گروه بانک اسلامی توسعه منتشر می‌شود.

دکتر سیدحسین میرجلیلی

استادیار پژوهشکده اقتصاد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

مقدمه

سازمان کنفرانس اسلامی به منظور تامین مالی توسعه اقتصادی کشورهای اسلامی در سال ۱۹۷۵ میلادی، بانک توسعه اسلامی را تاسیس کرد. از آن پس موسسات دیگری نیز به تدریج طی ۲۵ سال گذشته با سرمایه اولیه بانک اسلامی توسعه ایجاد شدند و به عنوان موسسات وابسته به بانک اسلامی توسعه در زمینه‌های تخصصی به فعالیت پرداختند.

این موسسات عبارتند از: بانک اسلامی توسعه، موسسه آموزش و پژوهش اسلامی، شرکت (سهامی) اسلامی برای بیمه سرمایه‌گذاری و اعتبار صادراتی، پرتفوی بانکهای اسلامی، صندوق واحد سرمایه‌گذاری، شرکت (سهامی) اسلامی برای توسعه بخش خصوصی، پروژه قربانی‌ها (گوشت قربانی حج)، صندوق زیرساخت، مرکز بین‌المللی کشاورزی در زیست شور و بنیاد جهانی وقف. مجموعه موسسات یادشده «گروه بانک اسلامی توسعه» نامیده می‌شوند. در این کتاب به معرفی هر یک از نهادهای مالی این گروه می‌پردازیم.